

Търн

ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ЧЕТВЪРТЪК, 21 МАРТ 1968 г.

ГОДИНА XXV

БРОЙ 35 (2382)

ЦЕНА 2 ст.

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА
ВКП, НА ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕ-
СТВЕННИЯ ФРОНТ
ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ВЕЛИКО ТЪРНОВО -- НАША НАЦИОНАЛНА ГОРДОСТ

Велико Търново е наша национална гордост, наш национален капитал. Ние се гордеем с неговата многовековна и славна история, като твърдина на българщината и древна столица на българската държава. Велико Търново е център на борбата за освобождение на България от византийско робство, крепост на борбите срещу потисниците — феодалите, татарите, отоманите и други. Велико Търново се прослави с въстание то на Ивайло — първото победоносно селско антифеодално въстание в Европа.

Средище на богат културен живот, на многобройни архитектурни паметници, които отразяват големия разцвет на материалната и духовната култура на българите през средните векове и Възраждането, Велико Търново надживя петвековния гнет на отоманските робители.

Тук се слага началото на организираното социалистическо движение в България. Тук бе свикана Първата социалистическа сбирка, предвестник на Бузлуджанския конгрес.

Това са исторически истини, скъпи за всеки българин, богат извор за патриотично възпитание на поколенията. За величието на този град сме учили още от първо отделение. Учи се и сега, и винаги ще се учи. Славното минало на Велико Търново, ценните му архитектурни и археологически паметници, свидетели на неговото развитие като твърдина на българщината през вековете, приказните му красоти и неповторимата панорама изпълват с гордост сърцето на всеки българин, привличат все повече и повече наши и чужди страни туристи. Наш национален дълг е да запазим самобитния облик на древния град, да разкрием напълно и възстановим неговите паметници.

Тодор ЖИВКОВ

(Из изказването на заседанието на Общонародния комитет за развитие на Велико Търново като исторически, културен и туристически град, направено на 29 декември 1965 година)



Макет на старинната част на Велико Търново, изработен от ИПП „Главпроект“ — София

ГРАДЪТ-СВЕТИНЯ ДНЕС И УТРЕ

В първия ден на пролетта преди две години бе публикувано постановление за развитие на Велико Търново като исторически, културен и туристически град и възвание към българския народ. С радост и одобрение мало и голямо посрещна вестта, че градът-светиня за всяко българско сърце ще стане още по-красив, че древните паметници ще бъдат възстановени, че тази твърдина на българщината ще стане място за още по-голямо поклонение на хора от всички краища на Отечеството, на пътешественици и туристи от чужбина.

Спонтанен изблик на мечтата да стане реалност е всенародната подписка за възстановяване забележителностите на града. Във фонда на Общонародния комитет за развитието на Велико Търново вече постъпила над 2,5 милиона лева. Десетки българи, живеещи зад пределите на родината, внесоха значителни суми и решиха тяхно дело да бъде паметникът на Патриарх Евтимий. Комсомолците от средните училища и техникумите събират средства за обезсмъртаване величавото дело на народния вожд Ивайло и на първите социалисти — основоположника на нашата партия Димитър Благоев и Никола Габровски.

Заветното желание на великотърновчани, на всеки родолюбец, градът на българската слава да стане вечен извор на родолюбие, притегателен център за многобройните почитатели на исторически и културни паметници, на романтиката и красотата вече се осъществява. Никого досега Царевец не е посрещал толкова археолози, както през последните две години. Посетителят не може да не забележи, че все по-ярко се открояват каменните зидове на Патриаршията, на църквите, на крепостните стени и кули. Обект на внимание са и средновековните църкви в Асенова махала — „Св. четирнадесет мъченици“, „Петър и Павел“, арбанашките църкви и къщи, паметниците на културата.

НАШ НАЦИОНАЛЕН ДЪЛГ Е ДА ЗАПАЗИМ САМОБИТНИЯ ОБЛИК НА ДРЕВНИЯ ГРАД,

Археологическите проучвания в средновековната столица ...

ПЪРВИТЕ разкопки на Царевец, Трапезица и в старите църкви в Асенова махала са започнали от представители на археологическото дружество, основано след Освобождението. Но те са имали любителски характер.

Системни археологически разкопки и проучвания в нашата средновековна столица започват едва от 1946 година. Главната цел е цялостното проучване на древния град. С тази задача се взеха Окръжният исторически музей и Археологическият институт при БАН, които извършват разкопки и проучвания на двореца. Разкрити бяха основите на дворцовия архитектурен комплекс, както и изобилие от предмети, материали и ценности.

През 1958—1959 г. и 1963 г. бе разкопана и проучена Малката порта на Царевец и част от крепостната стена, северно от нея. Тук за пръв път бяха проследени културните наслоявания от пет последователни поселения.

Северно от двореца, през 1961 година, се разкриха основи на едната малка църква от XIII—XIV в. и под нея друга църква с кръсто видна сграда от предбългарската епоха. През същата година, южно от двореца и отчасти под неговите основи, се откриха две малки сгради, също от предбългарската епоха. През 1963 г. бе проучена Третата порта от главния вход на Царевец и 60 м. от крепостната стена около нея. През 1960 г. при спасителни разкопки се разкри и проучи напрежната крепостна стена по южния склон на Царевец, която е прегърждала пространството между р. Янтра и тесния скален проход.

Вторият по големина археологически обект на Царевец — Патриаршията, беше разкопан изцяло и проучен от 1960 до 1964 година. По своя план и разположение Патриаршията е представлявала един манастирски комплекс, здраво укрепен върху най-високото място на хълма.

В периода от 1956 до 1965 г. включително Окръжният исторически музей организира и извърши разкопки и проучвания на редица обекти, разположени на територията на средновековната столица.

При спасителни разкопки, в двора на машинната база на пром. комбината до гара Трапезица, бяха разкрити 15 гроба от некропола на средновековния град. Златните украшения и другите материали от тези гробове говорят за високо ниво на развитие на българската материална култура по това време.

От 1961 до 1964 г. по западния склон на Момина крепост бяха разкопани и проучени една църква, шест земянки и полукопаните жилища от средновековен квартал на десния бряг на р. Янтра. Тук са живели най-бедните слоеве на градското население през XIII—XIV в. На този хълм, където някога се е издигала здрава крепост, бяха извършени разкопки и проучвания през 1963—1964 г. Открити бяха основи на крепост, сгради от предбългарската епоха и сигурни следи от човешки живот през време на втората българска държава.

Всички тези разкопки са извършени съгласно перспективния план за проучване на средновековния град. Те допринасят твърде много за цялостното изследване миналото на столицата на Втората българска държава и изясняват много въпроси, свързани с икономическото развитие, строителството и архитектурата, социалната топография, културата и изкуството на Търновоград.

Никола АНГЕЛОВ
научен сътрудник в Окръжния исторически музей

... И КАКВО ПОКАЗАХА ПОСЛЕДНИТЕ ДВЕ ГОДИНИ НА ЦАРЕВЕЦ

ПОСТАНОВЛЕНИЕТО на Министерския съвет за развитие на Велико Търново даде нов тласък на археологическите изследвания. Сформиран бе многочислен творчески колектив от археолози от Българската ака-

Векове наред на нашият народ е градил камък върху камък по стръмните брегове на лъкатушна Янтра и е създавал този чуден град. В пазвите на Царевец и Трапезица са запазени неповторими паметници от нашето Средновековие. Тук всеки камък е слово, всеки зид — стих.

Из възманието към българския народ на Общонародния комитет за развитие на Велико Търново.

демия на науките, Окръжния исторически музей и Висшия педагогически институт „Братя Кирил и Методий“. Решено бе през първите 4—5 години главното внимание да се съсредоточи върху проучванията на Царевец. Трябваше да се ускори проучването на крепостните стени и сградите — задача, която преди стоеше на по-заднен план.

ДА РАЗКРИЕМ НАПЪЛНО И ВЪЗСТАНОВИМ НЕГОВИТЕ ПАМЕТНИЦИ

ОТЗВУК ВЪВ ВСЯКО БЪЛГАРСКО СЪРЦЕ

ТОЧНО преди две години прозвучаха по цялата страна пламенните слова от възваницето на Общонародния комитет за развитие на Велико Търново към българския народ: „Българи и българики! Граждани на Народна република България!“

Наш синоев дълго да запазим и разхубавим самобитния облик на древния град, да разкрием напълно и да възстановим най-ценните му паметници. . .

Тия думи намериха прием във всяко българско сърце, което обича своя род и родина, тачи своето героично минало, пази своя майчин език и завоеванията на любимото си социалистическо Отечество.

За две години във фонд „Велико Търново“ построиха за финансиране на мероприятията по проучването, реставрирането и експонирането на историческите забележителности във Велико Търново над два и половина милиона лева.

Това са средства, изпратени от всички катедри на Родина. Това са стотинки и левове, отделени с обич и вяра във всенародното дело за развитието на Велико Търново като исторически, културен и туристически град. Това е материален израз на здравите духовни връзки на народа със старопрестолнината на Янтра — твърдина на българщината през вековете.

Една от първите вноски във фонда бяха 18 лева от група пионери от Смолянско, които се обвърнаха с писмо към всички пионери в страната да участвуват във всенародната подписка.

Средношколците подеха инициативата със свои средства да издигнат в старата българска столица паметници на Ивайло и Димитър Благоев.

И вече сто хиляди от необходимите триста и два десет хиляди лева са постъпили.

Най-добре са се отзовали досега трудещите се от Великотърновски, Толбухински, Старозагорски, Русенски, Ямболовски, Варненски, Ловешки, Габровски окръг и град София.

Подписката надхвърли граници на Родина. Призивът отекна и в сърцата на много българи, живущи и работещи в чужбина. Първи нашите съотечественици, работещи в Тунис, изпратиха шедрите си вноски в размер на общо 7700 лева. А българите в Унгарската народна република, на своето тържество, единодушно приеха призив към всички българи, работещи и живеещи в чужбина, с общи усилия да издигнат в старата българска столица паметник на Патриарх Евтимий.

Славянският комитет в България подкрепи тази инициатива и чрез сп. „Славяни“ тя достигна до всички континенти. Тия дни в Чехословакия се организират общи инициативен и местни комитети, които ще проведат подписка за паметник на Патриарх Евтимий.

Гражданин Иван Владоу, роден в Драганово, Великотърновско, живущ в Острава — Чехословакия, е инициаторът за подписката сред българите в Чехословакия. Неотдавна той бил в Полша и призовавал към участие и българите от Краковския край.

В Славянския комитет са постъпили около 500 долара от българи, живущи в САЩ, Канада, Австралия и другаде. В редакцията на радио София за предавания за чужбина са постъпили 25 долара от слушател в САЩ. От Австрия във фонда бяха изпратени 3500 австрийски шиллинга.

И не само материалният резултат от подписката сред българите в чужбина е важен. Това раздвижване ще предизвика спомени, ще събуди топли патриотични чувства, ще разпали обичта към родното огнище. И този резултат ще бъде по-ценен от събраните средства.

Могат да се изброят още много примери, показващи силата на патриотичните чувства, предизвикани от всенародната инициатива за развитието на Велико Търново. Нима е дребен фактът, че двама автори на книги анекдоти анонимно единият 710, а другият — 1000 лева от своа хонорар? . .

Възваницето намери отзвук и в сърцата на много творци, които създадоха нови творби, посветени на Велико Търново. Венко Марковски написа поемата „Героична летопис шуми“. Много поети написаха топли стихове за старопрестолнината град. Композиторът Тодор Попов сътвори пес

ТУРИЗМЪТ И ТЪРГОВИЯТА

Интересът към Велико Търново всяка година нараства. Дока то през 1965 г. градът бе посетен от 500 000 туристи, от които 40 000 чуждестранни, техният брой в края на 1967 г. достигна 700 000, от които над 120 000 чуждестранни. Половината от посетителите на нашия град са нощували в него, а другите са отпътували без да сприват, поради недостатъчния леглов фонд.

Постоянно увеличаващ се брой на туристите постави нови, по-големи изисквания и Градският народен съвет, ръководствата на търговските организации се насочиха към търсене на изход от затруднението да се посрещат и обслужват гостите. Резултатът е вилен от това, че само за две години стокооборотът е нараснал на 130 на сто. Увеличи се и производителността на труда на 117 на сто. На населението и туристите посетили нашия град, се продаваха повече и по-разнообразни стоки и сувенири. По-нататъшното решаване на този въпрос се постави на научна основа, която се разработи и прие перспективен план за развитието на търговската мрежа до 1980 г. Търговската площ ще нарасне от 11 350 на 25 000 кв. м., а площта за общественото хранене от 150 кв. м. на 1000 жители ще се

увеличи на 2400 кв. м. Градът е разпределен на шест микрорайона и се разширява съобразно гъстотата на населението и търговската площ.

Набелязаната програма за разширяване на търговската мрежа и задоволяване нуждите на туристите и гражданите се осъществява. Израснаха нови търговски улици и райони, като магазините по улиците „В. Левски“, „Д. Иванов“, „Н. Габровски“ и други.

Разшири се мрежата за обществено хранене. Открити бяха нови ресторанти, сладкарници, закувални, битови заведения. Нашите граждани и хилядите туристи със задоволство посещават ресторантите на „Балкантурист“ и „Здрава храна“ — на хълма Света гора, „Хаджичинчовата меча нап и „Болярската изба“. След няколко месеца ще бъде открит и първокласният ресторант-сладкарница и барът в новия хотел. Осъществявайки програмата за развитие на мрежата за обществено хранене, възможностите ежегодишно се увеличават с 400—500 стола. Ще започне строителство на ресторант-сладкарница и бар на „Балкантурист“ до Стамболовия мост и други.

Разширяват се производствени те мощности на предприятията от хранително-вкусовата промиш

леност. През второто полугодие на т. г. ще влезе в експлоатация новият цех на кооперация „Пчела“ за производство на бутилирана боза и други сладкарски изделия. От осем до петнадесет тона бутилирано прясно и кисело мляко се разшири капацитетът на производствените мощности на млекоцентралата. Доставят се нови машини за производство на безалкохолни напитки.

Направеното в областта на търговията за изтеклите две години, макар и да не е малко, е само едно добро начало. През тази година ще приключи проектирането на универсален магазин на ул. „Г. Димитров“, за да може през 1969 г. да започне строителството му. Направено е задание за проектиране на нов търговски комплекс в района на новия пазар. Предвиждат се да бъдат открити магазини в района на улиците „Н. Габровски“, „Д. Иванов“ и други. Вземат се мерки за подобряване пътищата и транспорта, които свързват красивите околности с града — до Преображенския, Петропавловския, Капиновския, Килифарския манастир, местността Ксифор, хижата „Бо жур“ и други.

Посрещането на хилядите туристи изисква и разширяване на легловия фонд. Само през 1967 г. хотелските легла се увеличиха с

500. Пуснат беше в експлоатация мотелът на Света гора, „Болярският стан“, къмпингът край Преображенския манастир. Вземат се мерки за Първи май да бъде открит и новият хотел с 260 легла. Годинаща ще започне да приема гости и туристическият хотел. Още тази година ще започне строителството на големия хотел на „Балкантурист“ до Стамболовия мост, който ще разполага с 400 легла, на хотел-ресторанта на ГПК „Наркооп“, до стадиона, и други. Тази година ще бъдат открити над 25 нови, модерни павилиона, които ще предлагат разнообразни сувенири.

Развитието на вътрешния и международния туризъм е свързано с квалифицирани ръководители и изпълнителски кадри в търговската мрежа, общественото хранене и хотел